

บทที่ 3

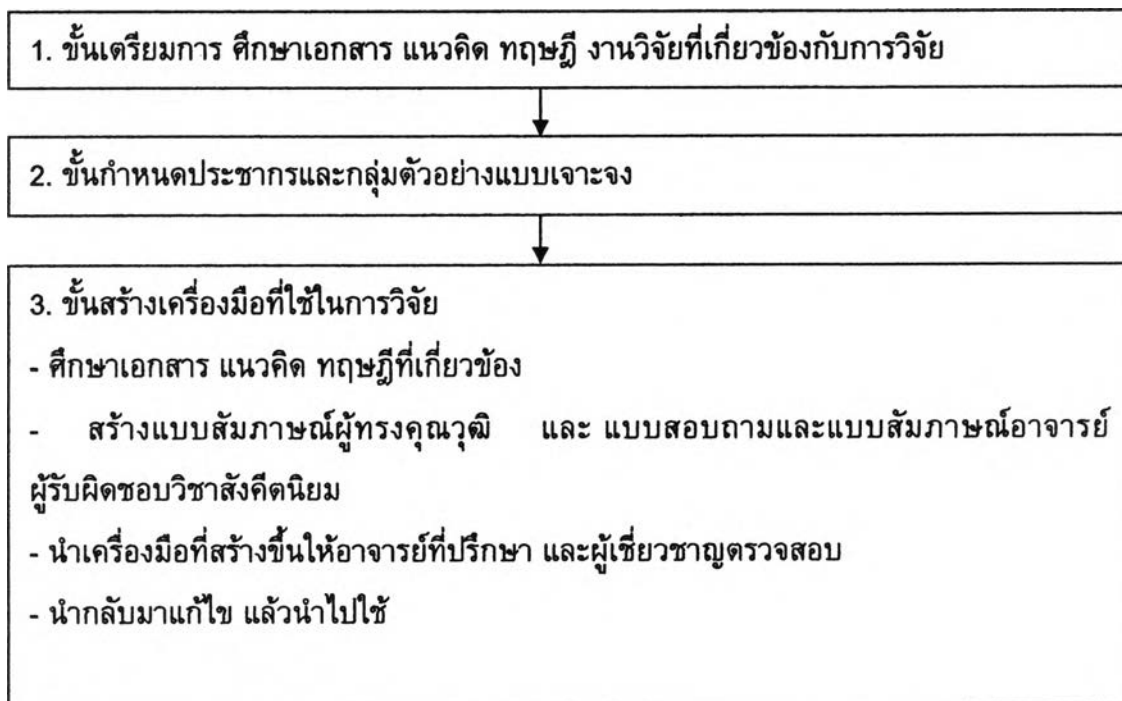
วิธีดำเนินการวิจัย

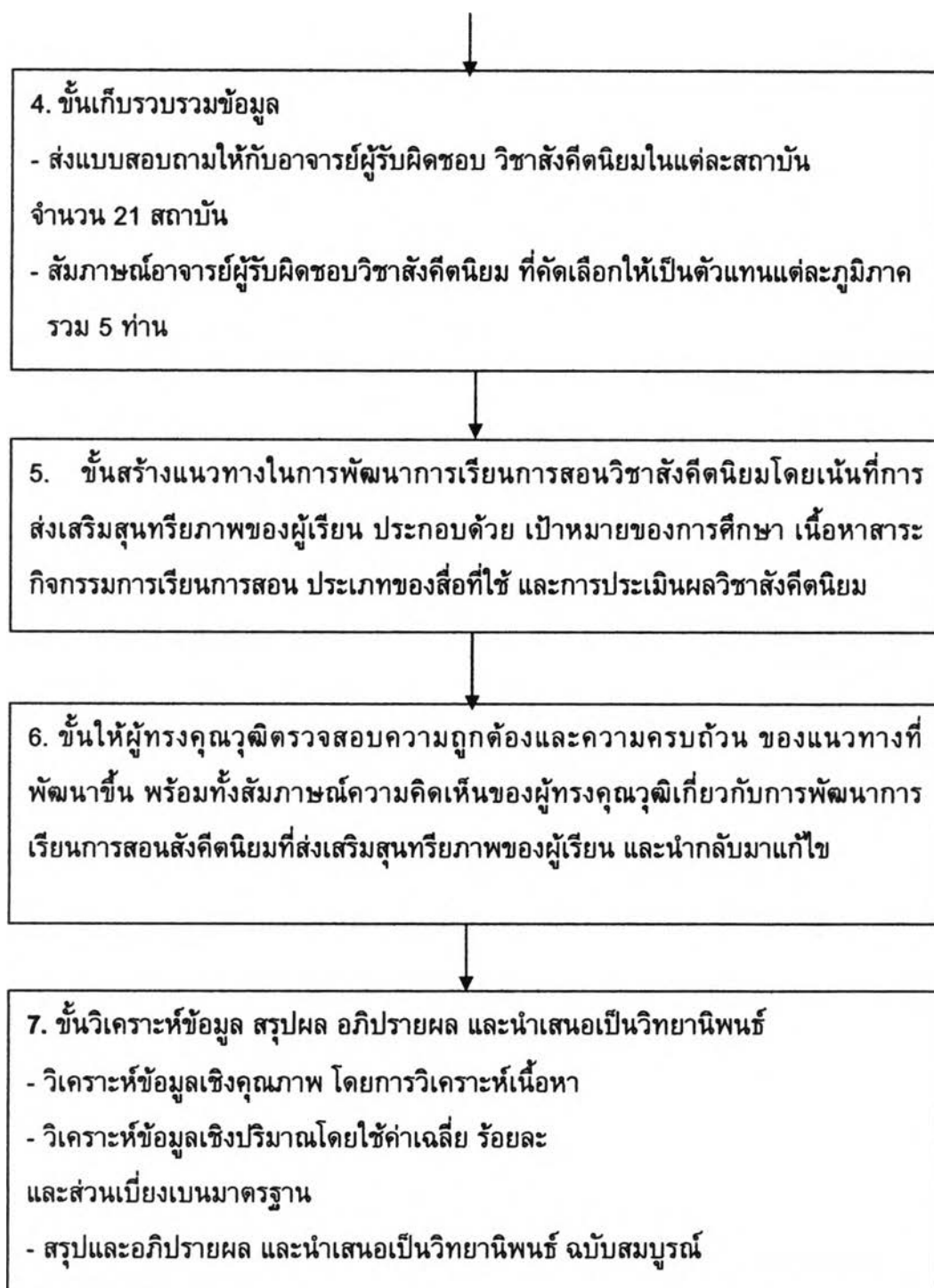
การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคตินิยม ในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย
ของรัฐในครั้งนี้ มีระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจและวิเคราะห์เนื้อหา

โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. ชั้นกำหนดประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
3. ชั้นสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล นำเครื่องมือไปใช้ในการสำรวจ และสัมภาษณ์
5. ชั้นสร้างแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคตินิยมโดยเน้นที่การส่งเสริม สุนทรียภาพของผู้เรียน
6. ชั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความถูกต้องครบถ้วนของแนวทางที่พัฒนาขึ้น และนำกลับมาแก้ไข
7. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล สรุป อภิปรายผลและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์
ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการดำเนินงานวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถาบันระดับอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคตินิยม จำนวนทั้งสิ้น 21 สถาบัน ประกอบด้วย

1. กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ(สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) 12 แห่ง คือ

1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1.7 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
1.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1.8 มหาวิทยาลัยนเรศวร
1.3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1.9 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
1.4 มหาวิทยาลัยศิลปากร	1.10 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
1.5 มหาวิทยาลัยมหิดล	1.11 มหาวิทยาลัยทักษิณ
1.6 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	1.12 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 8 แห่ง คือ

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	2.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	2.6 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี
2.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	2.7 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	2.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3. กลุ่มสถาบันเทคโนโลยี 1 แห่ง คือ

- 3.1 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยมในสถาบันระดับอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคตินิยม จำนวน 21 ท่าน
2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยม ในสถาบันระดับอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคตินิยมที่เลือกให้เป็นตัวแทนในแต่ละภูมิภาค โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง คือ สถาบันที่เปิดสอนวิชาสังคตินิยมมาไม่ต่ำกว่า 25 ปี มีจำนวน 5 สถาบัน ประกอบด้วย

ภาคกลาง	ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ภาคเหนือ	ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ภาคใต้	ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ
รวมอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยมจำนวน 5 ท่าน	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยม
2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยมที่คัดเลือกเป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาค
3. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษา สังคตินิยมและสุนทรียศาสตร์
4. แบบวิเคราะห์เนื้อหา

โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. แบบสอบถามอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยม
 - ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยมเกี่ยวกับวิธีการสอน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนสังคตินิยมในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็นประเด็น คือ จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อ การจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนวิชาสังคตินิยม ผู้เรียน และปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไข
 - ขั้นที่ 2 หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความบกพร่องในการใช้ภาษา โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้
 - 2.1 ท่านแรกเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยทางดนตรีศึกษา
ได้แก่ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข
 - 2.2 ท่านที่สองเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ
ได้แก่ ผศ. นพ. ภัทรวุธ วัฒนศัพท์

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาหลังจากนั้นจึงนำไปใช้จริง

2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาสังคตินิยมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากอาจารย์คัดเลือกเป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาค

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากำหนดเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์มี 1 ตอน คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนสังคตินิยมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพแก่ผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะกึ่งมีโครงสร้างและให้แสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด

ขั้นที่ 2 หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาความครอบคลุมเนื้อหาและความบกพร่องในการใช้ภาษา

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงนำไปใช้จริง

3. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษา สังคตินิยม และสุนทรียศาสตร์

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความหมาย และ ลักษณะสุนทรียภาพทางดนตรี กระบวนการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความซาบซึ้งในดนตรี เนื้อหา สื่อ และการประเมินผลการเรียนวิชาสังคตินิยม และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาสังคตินิยมที่ส่งเสริมด้านสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีสุนทรียศึกษาและทฤษฎีการสอนความซาบซึ้งในศิลปะ เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์มี 1 ตอน คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนสังคตินิยมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพแก่ผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะกึ่งมีโครงสร้าง และให้แสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด

ขั้นที่ 3 หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความบกพร่องในการใช้ภาษา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดเรียนการสอนวิชาสังคตินิยมระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันผู้วิจัยจึงดำเนินการสำรวจโดยศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน และ การวัดผลและการประเมินผล

2. ในส่วนของการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามผู้วิจัยได้ติดต่ออาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทางโทรศัพท์ว่าอาจารย์ท่านใดจะสะดวกรับและตอบแบบสอบถามทางช่องทางใด ระหว่างทางไปรษณีย์ หรือ e-mail แล้วจึงส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาสังคตินิยมทั้ง 21 สถาบัน และผู้วิจัยได้รับการตอบกลับจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาสังคตินิยมครบทั้งหมดทุกสถาบัน ทั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นเวลาประมาณ 4 เดือน

3. เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการเรียนการสอนสังคตินิยมในปัจจุบันและแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนสังคตินิยมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาสังคตินิยมที่คัดเลือกมาเป็นตัวแทนในแต่ละภูมิภาค จำนวน 5 สถาบัน รวมอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม 5 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ทางสถิติ รวมกับการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำไปสร้างแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนสังคตินิยมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพของผู้เรียน

5. นำแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนสังคตินิยมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพของผู้เรียนที่สร้างขึ้นนั้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษา 1 ท่าน ด้านการสอนรายวิชาสังคตินิยม 1 ท่าน และด้านสุนทรียศาสตร์ 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน พร้อมทั้งสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคตินิยมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1.1 สภาพการเรียนรู้การสอนสังคตินิยมในปัจจุบัน วิเคราะห์โดยการหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ยในส่วนที่ข้อมูลเป็นมาตรฐานค่าแต่ละช่วงความเห็นดังนี้

สำหรับตารางที่ 4.45

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับในการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับในการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับในการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับในการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับในการปฏิบัติน้อยที่สุด

และแปลความหมายของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

0.00 - 0.99 หมายถึง ระดับที่ปฏิบัติไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

1.00 ขึ้นไป หมายถึง ระดับที่ปฏิบัติมีความแตกต่างกันมาก

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยวิธีการทางสถิติดังกล่าว ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

2. ข้อมูลตอนที่ 1.2 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนสังคตินิยมในปัจจุบันวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ข้อมูลตอนที่ 2.1 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคตินิยมที่ส่งเสริมด้านสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ข้อมูลตอนที่ 2.2 ผลการตรวจสอบและผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนสังคตินิยมที่ส่งเสริมด้านสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษา ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านสังคตินิยม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ (\%)} = \frac{\text{จำนวนคำตอบในข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าเฉลี่ย } M = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ M = ค่าเฉลี่ยน้ำหนักในแต่ละข้อ

f = ความถี่ของคะแนน

$\sum fx$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

$$\text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)} = \frac{\sqrt{\sum fx^2 - (\sum fx)^2}}{n}$$

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนคูณความถี่

$\sum fx^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนคูณความถี่

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละข้อ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาสังคตินิยมระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนสังคตินิยมในปัจจุบัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาสังคตินิยมในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนรู้การสอนสังคตินิยมในปัจจุบัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาสังคตินิยมในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคินิยมเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคินิยมที่ส่งเสริมด้านสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนโดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาสังคินิยมที่คัดเลือกเป็นตัวแทนในแต่ละภูมิภาค

2.2 ผลการตรวจสอบและผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนสังคินิยมที่ส่งเสริมด้านสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านดนตรีศึกษา ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านสังคินิยม